06/06/25

<u>פרוטוקול ישיבת הוועדה לבחינת קידום הנגשת נתונים פיננסיים לצורך מחקר וסטטיסטיקה רשמית תומכי מדיניות</u>

מועד הישיבה: 5 ביוני 2025 (09:00 – 11:00)
מיקום הישיבה: חיבור מרחוק: Google MEET

<u>משתתפים</u>:

פרופ׳ אורי חפץ, יו״ר המועצה הציבורית לסטטיסטיקה
פרופ׳ ירון פלוס, הסטטיסטיקן הלאומי ומנכ״ל הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
עו״ד מיכל חורין, היועצת המשפטית, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
גב׳ ליאור דופז, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
גב׳ ורד שבו, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
מר שי אלהרר, מנהל מחלקת מידע ודיווח, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
עו״ד יעל צוקרמן בלאו, ממונה בכירה בלשכה המשפטית, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
עו״ד אביתר תורג׳מן, לשכה משפטית, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
גב׳ נועה גרנות-רייך, מנהלת המחלקה הכלכלית, הפיקוח על הבנקים, בנק ישראל
עו״ד טידה שמיר, היועצת המשפטית, בנק ישראל
עו״ד רונן ניסים, הלשכה המשפטית, בנק ישראל
גב׳ שלי רייס, חטיבת מידע וסטטיסטיקה, בנק ישראל
גב׳ מורן משה חנציס, סגנית הכלכלן הראשי והממונה על הכנסות המדינה, משרד האוצר
מר חובב אלסטר, מנהל תחום באגף הכלכלן הראשי, משרד האוצר
מר אילן גילדין, מנהל המחלקה הכלכלית, רשות ניירות ערך
ד״ר אלון זילבורג, מדען נתונים במחלקה הכלכלית, רשות ניירות ערך
מר אוהד מרדכי, רפרנט פיננסים, אגף התקציבים במשרד האוצר
עו״ד לירון הופפלד, מחלקת ייעוץ משפטי ואסדרה, הרשות להגנת הפרטיות
ד״ר אלכס בלכמן, ממונה טכנולוגיות, מחלקת חדשנות ופיתוח טכנולוגיות, הרשות להגנת הפרטיות
מר עומר שליט, הרשות להגנת הפרטיות
מר אורי אלטמן, יועץ למנכ״ל, משרד האוצר
מר נדב צמח, יועץ למנכ״ל, משרד האוצר
עו״ד עמיהוד שמלצר, סגן בכיר ליועץ המשפטי, משרד האוצר
גב׳ נילי בן טובים, מנהלת אגף מחקר ומדיניות, רשות המסים
ד״ר אורי גרופל, אגף מחקר ומדיניות, רשות המסים
עו״ד אסתי ורהפטיג בס, ייעוץ משפטי, משרד הבריאות

רשם: חובב אלסטר

עיקרי הדיון:

1. יו"ר הוועדה פתח את הישיבה והזכיר כי נשלחו פרוטוקולים לשתי הישיבות האחרונות לטובת קבלת הערות מחברי הוועדה. בנוסף, צוין כי בסיום הישיבה הקרובה הוועדה משלימה את שלב הדיונים בכלל המשימות שהוטלו עליה בכתב המינוי, וכן משלימה סבב הצגות נוספות שחברי ועדה ביקשו במיוחד לטובת פעילות הוועדה. החל מהישיבה הבאה, הוועדה תחל לדון בשלב ההמלצות לפתרון לאור דיוני הוועדה הרבים.
2. נציגים מהייעוץ המשפטי במשרד הבריאות הציגו את המסגרת המשפטית אשר ליוותה את הקמת פרויקט תמנ"ע ואת המשך פעילותו כיום, תוך הדגשה שהנגשת הנתונים לצרכי מחקר במסגרת הפרויקט עומדים בתחולת החוקים הרלוונטיים, לרבות חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, וכן חוק זכויות החולה. הודגש כי על המחקרים הרפואיים הנובעים מהנגשת נתונים לצרכי מחקר בפרויקט תמנ"ע חלות תקנות רבות, שבין היתר מסדירות שימוש במידע לצרכי מחקר, כל עוד לא מדובר במידע אישי, וכן חלות ההגבלות של ועדות הלסינקי של המכונים/הגופים הרפואיים המשמשים מנהלי המחקר עבור שאלות המחקר המוגשות. הוזכר כי בשנת 2018 פורסם חוזר מנכ"ל משרד הבריאות שעוסק במחקרי מדינות, אשר מפרט כי ככלל, מידע של מחקרים תלוי בהסכמה של החולים המשתתפים במחקר. אולם, במחקרי נתונים, ניתן לתת פטור להסכמה מדעת, כתלות בביצוע התממה איכותית, ובראי החוק להגנת הפרטיות. לעניין סוגיית ההתממה, הנציגים פירטו כי לפרויקט תמנ"ע טיוטת נוהל התממה פנימי במשרד הבריאות, שכולל את כלל שלבי ההתממה, הכולל הסרה של כל מזהה אישי (שם, כתובת, ת.ז, טלפון), והצפנה של ת.ז למזהה ייחודי אחר שהוא אחיד כך שניתן יהיה לעשות הצפנה בין מאגרים. לאחר מכן, מבוצעות פעולות נוספות שמטרתן מזעור הסיכון לאפשרות לזיהוי מחדש, כמו נקודות ייחוס במקום תאריכים ספציפיים, הוספת "רעש" לנתונים, וכן מתן טיפול ייחודי לקבוצות קטנות בעלות מאפיינים ייחודיים. בנוסף, ההתממה נעשית בנפרד לכל מחקר בנפרד. לסוגיית היבטי אבטחת מידע, הנציגים הדגישו כי חדרי המחקר המאפשרים חיבור מרחוק לא מאפשרים להוציא מסביבת המחקר את קבצי המחקר, או הוצאה למחשב האישי, לרבות הקפדה של רמות גבוהות של סודיות ואבטחת מידע כללית.
3. נציגים מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב פרשו את מחשבותיהם בעקבות קריאה של הקול-הקורא שפורסם על-ידי הוועדה. הנציגים העלו טענה כי הקול הקורא איננו ברור דיו, ומפורסם באופן רחב מאוד - מטרת איסוף הנתונים אינה ברורה דיה, מה שמקשה על גיבוש מדיניות מתאימה, וממילא על יצירת תגובה הולמת מצידם. לאחר מכן, הודגשה הרגישות הרבה הקיימת למידע פיננסי והסיכונים הכרוכים בו. כך למשל, הוסבר כי מידע פיננסי מפורט מספיק יכול לחשוף את האדם באופן מוחלט, כולל זהות מפלגתית, מצב משפחתי, העדפות אישיות ומצב רפואי. יו"ר הוועדה הדגיש כי דיוני הוועדה לא עוסקים בנתונים מפורטים כגון אלו, אלא בעיקר בנתוני הון פיננסי ולא נתוני מידע עם רכישות/תרומות עם זהות היעד או זהות המשלם. לאחר מכן, הנציגים ציינו כי הזכות לפרטיות היא זכות יסוד חוקתית המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, כאשר איסוף נתונים כיום צריך לעמוד במבחן ההסכמה מדעת או הסמכה חוקית. הנציגים הביעו ספקנות לגבי יעילותה של הסכמה מדעת, שכן האזרח הממוצע לרוב אינו מבין את משמעות חתימתו על מסמכים פיננסיים, וכן הועלתה ביקורת לפיה לשיטתם חלק מהדוגמאות של הנגשת מידע בישראל נעשות באופן שאינו עומד במבחנים החוקתיים כיום. הנציגים פרסו חשש מרכזי מפני יצירת מאגר נתונים מרכזי, שכן גורמים רבים, כולל גורמי אכיפת חוק, יבקשו להשתמש בו, במה שעלול להפר את עקרון צמידות המטרה וממילא לפגוע בפרטיות הגורמים. בשל כך, לדידם, יש להגדיר באופן ברור את תכליות איסוף הנתונים, לרבות מי יוכל לגשת לנתונים ולטובת איזו מטרה. הנציגים העריכו כי התממת נתונים אינה תמיד מספיקה להגנה על הפרטיות, גם במודל התממת הנתונים הקיים כיום. לעניין פתרונות אפשריים, הציגים הציעו שימוש בכלי איסוף נתונים קיימים, כגון סקרים ונתונים מנהליים, במקום יצירת

מאגר חדש, שהתממת נתונים תתבצע בגוף המעביר את הנתונים, ככל שאכן יאוגמו הנתונים - יש צורך בגוף עצמאי ונפרד, העוסק במחקר בלבד, שמושתות עליו מגבלות מחמירות של סודיות, וכן שתקבענה סנקציות פליליות אישיות במקרה של דליפת מידע, ולא רק סנקציות משמעתיות, וכל זאת בכפוף לתקנות ה- GDPR של האיחוד האירופי. לשאלת הוועדה, השיבו הדוברים כי הם אינם מכירים את פקודת הסטטיסטיקה, ואת תפקידיה הייחודיים של הלמ"ס.

4. בתגובה לטענות שהועלו על תפקידי הלמ"ס ועל סמכויותיו, הבהירו יו"ר הוועדה וחברי הוועדה כי הלמ"ס הינו גוף עצמאי נפרד, שתפקידו הבלעדי הוא הפקת סטטיסטיקה, ופקודת הסטטיסטיקה משיתה מגבלות סודיות מחמירות וכי קבועות בו סנקציות פליליות על זליגות מידע או על שימוש במידע שלא למטרה לשמה נאסף.

5. יו"ר הוועדה סיכם את הדיון בהדגשת הצורך במתן מענה לצרכיו של האזרח הממוצע, אשר אינו יכול להופיע בפני הוועדה. וכן, הודגשה חשיבות איסוף נתונים מכלל הגופים הרלוונטיים, ולא רק מגופים ספציפיים, בשל חוסר הסימטריה שעלול להיווצר.